

ਵਲੋਂ ਟੂਰਨਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ੋਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਿਰ ਇਹ ਖਿਡਾਰੀ ਰਾਜ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 32 ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ 15 ਲੜਕਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਰਨ ਤਸੱਲੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਹੈਪ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਅਕੈਡਮੀ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲਵੇਂ ਹੈਪ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕੈਡਮੀ ਪਾਸ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੋਚ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੜੇ ਸੂਖਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਲਈ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਪ ਕ੍ਰਿਕਟ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਾਮ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪਕੜਣ ਵਾਸਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੀ***

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਸਾਹਿਬ

ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਹੀਂ। ਇਨੇ ਮਹੀਨਿਆ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਮਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਨਾ ਪਕੜਿਆ ਜਾਏ। ਖਿੱਝ ਕੇ ਸਰਹਿੰਦ ਆਇਆਂ ਤੇ ਮੁਰਿੰਡੇ ਤੋਂ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਨੀ ਖਾਂ ਨੇ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਹੈ। ਜਿਸਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੰਦੇ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੰਦੇ ਤੇ ਮਾਤਾ ਅਸੀਂ ਮੁਰਿੰਡੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਝੂਮ ਉਠਿਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਦੇਖਾਂ ਗਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਮਾਂ ਗੁਰੂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਮੇਰ ਛੱਡਦਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੇਖਕੇ ਕਪੜਾ ਨਹੀਂ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦਾ। ਕਹਿੰਦਾ ਮਿੱਟੀ ਹੈ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਕੀ ਮੇਰ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਤਸੀਹੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। ਦੇਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਤਨ ਢੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕੰਬਲ ਨਹੀਂ। ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਤੇ ਠੰਡੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਮਾਂ ਗੁਜਰੀ ਆਪਣੀ ਹਿਕ ਨਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੋਦੀ ਦੀ ਨਿਘ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਚਲੀ ਰਹੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ। ਉਧਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ ਜਦੋਂ ਚਕੌੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣਗੇ ਆਖਰ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਨੇ ਬੁੱਲ ਵੀ ਨੀਲੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਗੇ ਹਵਾ ਨੇ ਹੱਥ ਵੀ ਪਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣਗੇ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਨੇ ਉਸ ਬੁਢੜੀ ਤੇ ਕਹਿਰ ਢਾਇਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਦਾਦੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਠੰਡੇ ਬੁਰਜ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਾਂ ਕੱਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਤੱਤੀ ਤਵੀ ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਵਾਲੇ ਦਾ ਖੂਨ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸਾਇਆ ਹੈ ਇਕ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋ। ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਅੱਗੋਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਤੂੰ ਬੁਰਜ ਤੋਂ ਖਲੋ ਕੇ ਦੇਖੀ। ਚਲਦਾ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਜੀਣਾ ਮਰਨਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜਦ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਜਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।
ਅਪਣੀ ਰਹਿਮਤ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਪਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਓਧਰ ਵਖਰੇ ਯਾਰਾਨੇ ਤੇ ਏਧਰ ਵਖਰੇ ਅਫ਼ਸਾਨੇ,
ਇੱਥੇ ਨਈਂ ਹੋਣਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮੈਂ ਸਮਝਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਤੇਰੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਬਹਿ ਇੱਕ ਸਕੂਨ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪਾਇਆ,
ਐਪਰ ਮਤਲਬ ਪਿਛੋਂ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਆਵਾਂ ਜਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ ਮਸਤਕ ਵਾਲੀ ਬੁਗਨੀ ਵਿਚ,
ਅਪਣੀ ਮਸਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਮੌਜ ਲੁਟਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ 'ਚ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣੀ ਪਣ ਝਲਕੇ,
ਤਕਦਾ ਏਧਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਚੋਰ ਨਿਗ੍ਹਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਗੁਫਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਲਭਦਾ ਨਈਂ,
ਇਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀਆਂ ਛੁਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਗਦਾ ਰਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਇਸ ਗੁੱਡੀ ਨੇ ਅੰਬਰ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਕਿ ਚੜ੍ਹਣਾ ਨਈਂ,
ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅਗਰ ਤਣਾਵਾਂ ਮਗਰ ਤਣਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਇੱਕ ਕਮਾਨ 'ਚ ਦੇ-ਦੇ ਤੀਰ ਚਲਾਵਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ,
ਇੱਕ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਏਧਰ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝਣਗੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਜੇ,
ਗੱਲ ਸੁਣਾਵਾਂ ਗ਼ੈਰਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ,
ਅੱਟੀ-ਸੱਟੀ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਹੈ ਐਪਰ ਲਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਇਹ ਤਾਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਹੋ ਨਈਂ ਸਕਦਾ ਗ਼ਜ਼ਲ ਤਿਰੀ ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਨੁਮ,
ਮਹਿਫ਼ਲ ਬਾਲਮ ਤੇਰੀ ਹੋਵੇ ਐਪਰ ਗਾਵਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ।

ਚੁਗਲੀ

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਮੁਲ ਲੇਖਕ - ਮੰਗਾ ਜਨ ਅਨੁਵਾਦ - ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ

ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਘੇ ਦੇਸਤ ਗਗਨ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ – “ਗਗਨ! ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਹੀ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣੇਂਗਾ। ਤੇਰਾ ਹਰ ਕੰਮ, ਤੇਰਾ ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਕਾਬਿਲੇ-ਤਾਰੀਫ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਤੇਰਾ ਮੁਰੀਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਮੁਬਾਰਕ! ਕੱਲ੍ਹ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।” ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਗਗਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਸੀ। ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਫ਼ਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ- “ਗਗਨ! ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੈ? ਲਗਦਾ ਹੈ, ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ?” ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗਗਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ- “ਐਨ ਵਕਤ ਤੇ ਕਿਸੇ ਚੁਗਲਖੋਰ ਨੇ ਮੇਰੀ ਚੁਗਲੀ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹਾਂ।”

ਅੱਜ ਦਾ ਬੰਦਾ

ਸਿੱਧੇ ਕੰਮ ਜੇਕਰ ਕਰਦਾ ਅੱਜ ਦਾ ਬੰਦਾ,

ਪੀਣਾ ਨਾ ਪੈਂਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਗੰਦਾ।

ਉਹ ਮੂੰਹੋਂ ਮਿੱਠੇ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ,

ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਇਆ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਦਾ ਜੰਦਾ।

ਉਹ ਨੇਤਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਫਲ ਨੇਤਾ ਨਾ ਮੰਨੇ,

ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਬੋਲੇ ਨਾ ਹੋਗਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਾ।

ਵਿਹਲੇ ਬਹਿ ਕੇ ਕਦ ਰੋਟੀ ਮਿਲਦੀ ਇੱਥੇ,

ਰੋਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਧੰਦਾ।

ਉਹ ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਜਾਵੇ ਯਾਰੇ,

ਜੇ ਸਦਾ ਤਿਆਰ ਰਹੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਮੰਦਾ।

ਆਪਣੇ ਤੇ ਬੇਗਾਨੇ ਪਰਥੇ ਜਾਣ ਉਦੋਂ,

ਜਦ ਤਨ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਦਾ।

ਆਵਾਜਾਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀ ਹੈ ਸੜਕਾਂ ਤੇ,

ਆ, ਜਾ ਨੂੰ ਸਕਦਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਬੰਦਾ।

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਵਿਡੀਓ!

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਰੋਮੀ ਘੜਮੇ ਵਾਲ

ਸਾਡੇ ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਪੈਂਦਾ 60 ਮੀਲ ਕੁ ਅੰਬਾਲਾ।
ਪਰ ਵਿਰਸੇ, ਰਵਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੈ ਬਾਹਲਾ।

ਉੱਥੇ ਛੋਕਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ।
ਉੱਥੇ ਸੁਣੀਂਦਾ ਏ ਲੱਠ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਹੁੰਦਾ ਖੁੰਡਾ।

ਸਾਡੀ ਰੋਟੀ ਉੱਥੇ ਖਾਣਾ, ਬਣੇ ਚਾਦਰੇ ਦੀ ਧੋਤੀ।
ਐਥੇ ਮੱਝ ਉੱਥੇ ਮ੍ਰੈਸ, ਉੱਥੇ ਗਾਧੀ ਐਥੇ ਖੋਤੀ।

ਸਾਡੇ ਕਿੱਕਲੀ ਤੇ ਗਿੱਧੇ, ਉੱਥੇ ਝਾਮਣ ਜਾਂ ਝੋਲ।
ਐਥੇ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਭਾਅ, ਉੱਥੇ ਦਾਮ ਤੇ ਜਾਂ ਮੋਲ।

ਸਾਡੇ ਨਿੱਕਲਦੀ ਜਾਗੇ, ਉੱਥੇ ਹੋਵੇ ਘੁੜਚੜੀ।
ਐਥੇ ਵੱਡਾ-ਨਿੱਕਾ-ਵੱਡੀ, ਉੱਥੇ ਬੜਾ-ਛੋਟਾ-ਬੜੀ।

ਅਸੀਂ ਸਾਂਝ ਤੇ ਜਾਂ ਸਾਨ੍ਹ, ਉਹ ਆਖਦੇ ਨੇ ਸੰਢਾ।
ਸਾਡੀ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੀ ਛੱਕ, ਉਹ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਨੇ ਮੰਢਾ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਟੋਬੇ, ਹੁੰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇ ਜੇਹੜ।
ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਬਰੋਟੇ, ਸਾਡੀ ਸੱਥਾਂ ਦੇ ਨੇ ਬੋਹੜ।

ਸਾਡੀ ਪੈਲੀ 'ਚ ਕਮਾਦ, ਉੱਥੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਈਖ।
ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਿਆ-ਅਕਲ, ਉੱਥੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਸੀਖ।

ਪਰ ਕੰਮ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਜਾਣਾ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।
ਲਾ ਕੇ 100 ਕੁ ਰੁਪਈਏ ਸੋਖਿਆਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਈਏ।

ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਮੇਰੀ ਪੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਜਰਾ ਗੋਰ।
ਸਾਡੇ ਰੋਪੜੋਂ ਹੀ ਪੈਂਦਾ 200 ਮੀਲ ਕੁ ਲਾਹੌਰ।

ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਬੋਲੀ, ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਗੀਤ।
ਸਾਝੋ ਰਸਮੇ-ਰਿਵਾਜ ਚੱਲੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਗੀਤ।

ਹੋਵੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜੇ ਮਨ ਤਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਨੇ ਰੀਝਾਂ।
ਪੱਕੀ ਲੱਗੀ ਕੰਡਾ-ਤਾਰ ਸੋਖਾ ਮਿਲਦਾ ਨੀਂ ਵੀਝਾਂ।

ਚੰਦ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਮੈਂ ਮੈਂ ਐਸੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਵੰਡ।
ਸਾਂਝੇ ਪਿਆਰ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਛੰਡ।

ਵੰਡੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਤੇ ਰਾਝੇ, ਜੱਗੇ-ਦੁੱਲੇ, ਸਹਿਬਾਂ-ਹੀਰ।
ਰਹਿ ਗਏ ਦੂਰ ਨਨਕਾਣੇ, ਛੁੱਟੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪੀਰ।

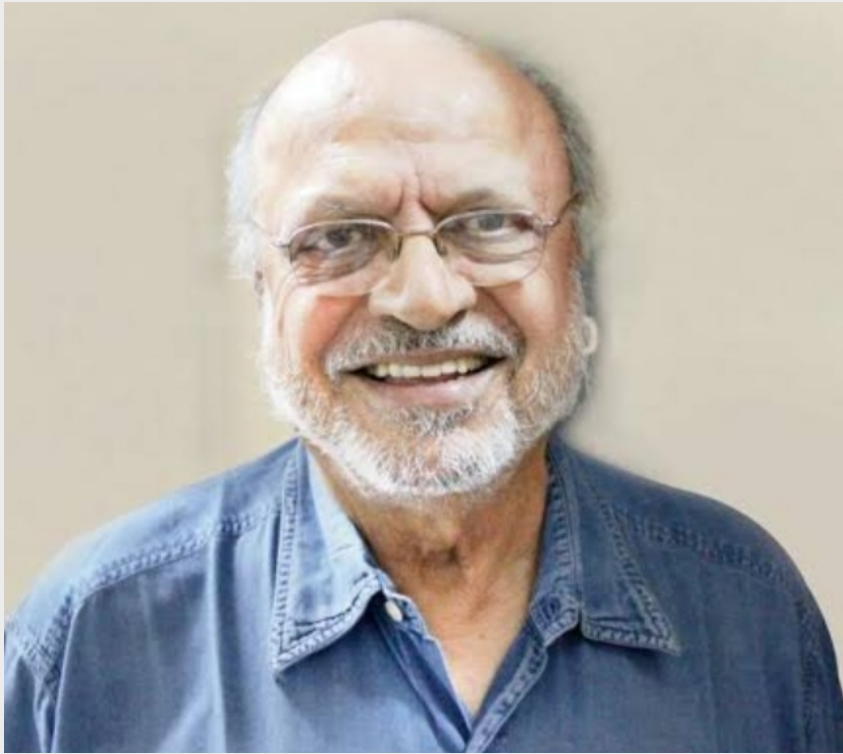
ਭੈੜੀ ਸਿਆਸਤਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ, ਚੜ੍ਹੇ ਜਨਤਾ-ਆਵਾਮ।
ਟੁੱਟੇ ਫ਼ਤਿਹ-ਨਮਸਕਾਰ, ਪਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਗਈ ਸਲਾਮ।

ਰੋਮੀ ਸੋਚਦਾ ਘੜਾਮੇ ਸਾਝੋ ਚੰਗੇ ਨੇ ਜਨੋਰ।
ਘੁੰਮ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਬੇਖੇਫ਼ ਜੇ ਕਰਾਚੀ ਤੇ ਲਾਹੌਰ।

ਘੁੰਮ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਬੇਖੇਫ਼, ਜੇ ਕਰਾਚੀ ਤੇ ਲਾਹੌਰ।
ਘੁੰਮ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਬੇਖੇਫ਼ .....।

ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਮੇਢੀ : ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਦਾ ਚਰਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ, 23 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ, 90 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨੇ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਅੰਕੁਰ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ, ਮੰਥਨ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਸਮਾਨਾਂਤਰ (ਪੈਰੇਲਲ) ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਮੇਢੀ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਜਨਮ 14 ਦਸੰਬਰ 1934 ਨੂੰ ਤਿਰੂਮਲਗਿਰੀ, ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ (ਹੁਣ ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਆਂਧਰਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਮਿਡਲ ਕਲਾਸ ਕੋਂਕਣੀ-ਭਾਸ਼ੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪ ਐਕਟਰ ਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਗੁਰੂਦੱਤ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਆਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਬੀ. ਬੈਨੇਗਲ ਨੂੰ ਸਟਿਲ ਫੋਟੋਗਰਾਫ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ, ਜੋ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਆਮ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਕਸਰ ਖਿੱਚਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ 12 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੈਮਰੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਸੀ।

ਉਹਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਉਸਮਾਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਦੀ ਐਮਏ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਉਹਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਫਿਲਮ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ, ਜੋ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਉਹਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਫਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ।

2009 ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਆਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ – “ਮੈਂ ਉਦੋਂ 6-7 ਸਾਲ ਦਾ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਿਕੰਦਰਾਬਾਦ ਫੌਜੀ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਂ। ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਗੈਰੀਸਨ ਸਿਨੇਮਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਉੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਪਨੋਟਾਈਜ਼ (ਸੰਮੋਹਿਤ) ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵਾਂ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ‘ਕੈਟ ਪੀਪਲ’ ਸੀ। ਇਹ ਇਹ ‘ਹਾਰਰ ਮੂਵੀ’ ਸੀ। ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਅਸਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਹੋਵੇ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਇਸ ਖਾਸੀਅਤ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਫੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ... ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਵਿਗਿਆਪਨ ਏਜੰਸੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਬੰਬਈ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਕਾਪੀ ਐਡੀਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਲੀਵਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਮੈਂ ਵਿਗਿਆਪਨ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਗਿਆਪਨ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਰਿਹਾ... ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਫਿਲਮ-ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ...।”

1974 ਵਿੱਚ ‘ਅੰਕੁਰ’ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਤੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਪਣਾ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ 24 ਫਿਲਮਾਂ, 45 ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀਆਂ ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਗਿਆਪਨ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਉਹਨੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ (1975), ਮੰਥਨ (1976), ਭੂਮਿਕਾ (1977), ਕੇਂਦੂਰਾ (1978), ਜੁਨੂੰਨ (1978), ਕਲਯੁਗ (1981), ਆਰੋਹਨ (1982), ਮੰਡੀ (1983), ਤ੍ਰਿਕਾਲ (1985), ਅੰਤਰਨਾਦ (1991), ਸੂਰਜ ਕਾ ਸਾਤਵਾਂ ਘੋੜਾ (1993), ਮੰਮੇ (1994), ਸਰਦਾਰੀ ਬੇਗ਼ਮ (1996), ਸਮਰ (1999), ਹਰੀ ਭਰੀ (2000), ਜ਼ੁਬੈਦਾ (2001), ਵੈਲਕਮ ਟੂ ਸੱਜਨਪੁਰ (2008) ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਸਫਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ‘ਅੰਕੁਰ’ ਵਿੱਚ ਉਹਨੇ ਆਂਧਰਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ‘ਮੰਥਨ’ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ‘ਮੁਜੀਬ – ਦ ਮੇਕਿੰਗ ਆਫ਼ ਏ ਨੇਸ਼ਨ’ ਉਹਦੀ ਆਖਰੀ ਫਿਲਮ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ 2 ਸਾਲ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇਤਾ ਮੁਜੀਬੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ : ਦ ਫਾੱਰਗੌਟਨ ਹੀਰੋ, ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਆਦਿ ਤੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਲੜੀਵਾਰ ਯਾਤਰਾ, ਕਥਾ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ: ਏਕ ਖੋਜ ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਬੈਨੇਗਲ ਨੂੰ 1976 ਵਿੱਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਅਤੇ 1991 ਵਿੱਚ ਪਦਮਭੂਸ਼ਣ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। 2007 ਵਿੱਚ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਸਰਬਉੱਚ ਸਨਮਾਨ ਦਾਦਾ ਸਾਹਿਬ ਫਾਲਕੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਸਰਬ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹਿੰਦੀ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਲਈ 5 ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਇਕਲੌਤਾ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੀ।

ਇਸੇ ਸਾਲ 14 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਬੈਨੇਗਲ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ – ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ, ਨਸੀਰੁੱਦੀਨ ਸ਼ਾਹ, ਕੁਲਭੁਸ਼ਨ ਖਰਬੰਦਾ, ਦਿਵਿਆ ਦੱਤਾ, ਰਣਜੀਤ ਕਪੂਰ, ਅਤੁਲ ਤਿਵਾੜੀ, ਕੁਣਾਲ ਕਪੂਰ ਆਦਿ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣਾ 90ਵਾਂ ਜਨਮਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਨਸੀਰੁੱਦੀਨ ਸ਼ਾਹ, ਓਮ ਪੁਰੀ, ਅਮਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ, ਅਨੰਤ ਨਾਗ, ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ, ਸਮਿਤਾ ਪਾਟਿਲ ਜਿਹੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੌਰਵਿੰਦ ਨਿਰਲਾਨੀ ਜਿਹਾ ਸਿਨੇਮੇਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ।

ਉਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ-ਆਧਾਰਿਤ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਨਾਵਾਂ ਨਿਊ ਇੰਡੀਅਨ ਸਿਨੇਮਾ, ਨਿਊ ਵੇਵ ਇੰਡੀਅਨ ਸਿਨੇਮਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਆਰਟ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਮੇਢੀ ਬੈਨੇਗਲ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਪਤਨੀ ਨੀਰਾ ਬੈਨੇਗਲ ਅਤੇ ਬੇਟੀ ਪੀਆ ਬੈਨੇਗਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਇਹ ਦਿੱਗਜ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਲਈ ਚਿਰਕਾਲ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।